УДК 368.5:631.15

Страхування врожаю як інструмент мінімізації фінансових втрат

Саітгареєва Вікторія,
здобувачка вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *розкрито економічну сутність страхування врожаю як одного з ключових інструментів управління ризиками в аграрному секторі. Обґрунтовано необхідність страхового захисту сільськогосподарських виробників в умовах зростання кліматичних загроз, цінової волатильності та фінансової нестабільності.*
Ключові слова: *страхування врожаю, аграрні ризики, управління ризиками, фінансова стійкість, мінімізація втрат, аграрний сектор, страхові інструменти, агрострахування.*

Страхування врожаю є одним із ключових інструментів управління ризиками в аграрному секторі та важливим елементом фінансової стабільності сільськогосподарських підприємств. Сільське господарство належить до галузей із підвищеним рівнем ризику, оскільки його результати безпосередньо залежать від природно-кліматичних умов, біологічних процесів, коливань цін на аграрну продукцію та змін державної політики. В умовах зростання частоти екстремальних погодних явищ, спричинених кліматичними змінами, а також воєнних і економічних ризиків, страхування врожаю набуває особливого значення як механізм мінімізації фінансових втрат та забезпечення безперервності господарської діяльності.

Економічна сутність страхування врожаю полягає у перерозподілі ризику між сільськогосподарським виробником та страховиком. Відповідно до законодавства України, зокрема Закону України «Про страхування», страхування є видом цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів у разі настання визначених подій (страхових випадків) за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових платежів [1]. У контексті аграрного виробництва об’єктом страхування виступають майнові інтереси, пов’язані з недоотриманням або втратою врожаю внаслідок стихійних явищ (посухи, граду, повені, заморозків), пожеж, шкідників чи інших передбачених договором ризиків. Таким чином, страхування виконує компенсаторну функцію, забезпечуючи відшкодування частини або повної вартості втраченої продукції.

Фінансове значення страхування врожаю полягає насамперед у зниженні волатильності доходів аграрного підприємства. Виробничий цикл у рослинництві є тривалим і потребує значних авансових вкладень у насіння, добрива, засоби захисту рослин, паливо, оплату праці та оренду землі. У разі повної або часткової загибелі врожаю підприємство може втратити не лише очікуваний прибуток, а й оборотний капітал, що ставить під загрозу подальше функціонування. Наявність страхового покриття дозволяє компенсувати

понесені витрати, зберегти ліквідність та виконати зобов'язання перед банками, постачальниками та працівниками. Страхування виступає інструментом підтримки платоспроможності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Крім того, страхування врожаю підвищує кредитоспроможність аграрних підприємств. Банківські установи, оцінюючи ризики кредитування аграрного сектору, враховують наявність договорів страхування як додатковий фактор захисту. У міжнародній практиці страхування сільськогосподарських ризиків часто є обов'язковою умовою отримання кредитних ресурсів або державної підтримки. В Україні також діють механізми часткової компенсації страхових премій за рахунок бюджетних коштів відповідно до державних програм підтримки аграріїв, що стимулює використання цього інструменту. Таким чином, страхування сприяє залученню інвестицій і розширенню доступу до фінансових ресурсів [2].

Важливим аспектом є вплив страхування на систему управління ризиками підприємства. Підприємство, укладаючи договір страхування, проводить оцінку потенційних ризиків, аналізує структуру посівів, рівень диверсифікації виробництва та історію врожайності. Це сприяє підвищенню фінансової дисципліни та стратегічному плануванню. У сучасних умовах поширюються індексні програми страхування, де виплати здійснюються залежно від погодних індексів або рівня врожайності в регіоні, що зменшує адміністративні витрати та підвищує прозорість розрахунків.

Отже, страхування врожаю є дієвим фінансовим інструментом мінімізації ризиків та забезпечення стабільності аграрного виробництва. Воно дозволяє компенсувати втрати від несприятливих природних явищ, підтримати ліквідність підприємства, підвищити його інвестиційну привабливість та сприяти стратегічному розвитку. В умовах зростаючої невизначеності зовнішнього середовища та кліматичних змін роль страхування як елемента фінансової безпеки аграрних підприємств буде й надалі зростати, формуючи основу для сталого функціонування галузі та продовольчої безпеки держави.

Список використаних джерел:

1. Про страхування. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text

2. Агрострахування та державні гарантії як інструмент підтримки аграрних підприємств. *Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Економіка»*. URL: https://www.journals.oa.edu.ua/Economy/article/view/4484

Анотація: *the economic essence of crop insurance as one of the key risk management tools in the agricultural sector is revealed. The need for insurance protection of agricultural producers in the context of increasing climate threats, price volatility, and financial instability is substantiated.*

Ключові слова: *crop insurance, agricultural risks, risk management, financial stability, loss minimization, agricultural sector, insurance instruments, agricultural insurance.*

Науковий керівник:
Мельник О. І.,
канд. екон. наук, доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет